

11.11.15

בהול !

לכבוד

ניצב בנצי סאו

מ"מ המפכ"ל

משטרת ישראל - המטה הארצי

ירושלים

בפקס: 03-6802010

שלום רב,

הנדון: הצבת תנאים בלתי חוקיים ברישיונות לאירועי מחאה

אנו פונים אליך בבקשה להבהיר מיידית ובאופן חד-משמעי, כי הצבת דרישות בלתי חוקיות כתנאי לקבלת רישיון הפגנה, לרבות הדרישה בפני מארגני הפגנות לערוב להתנהגותם של משתתפים בהפגנות ובאירועי מחאה, אינה חוקית, אינה משקפת את מדיניותה של המשטרה ובוצעה בניגוד לה. כמו כן נבקשך להורות למפקדי המחוזות השונים ולפקודיהם להימנע מלהציב דרישה זו בעתיד, ולהימנע מלנקוט בצעדים פליליים נגד מארגני ההפגנות, והכל כפי שמפורט להלן:

1. מור גלבו, מנכ"ל ארגון מגמה ירוקה, ועדי פלד, חברה ארגון "אנו", חתמו על בקשה לקבלת רישיון להפגנה בתל אביב, שהתקיימה במוצ"ש האחרון, ה-7.11.2015. בתנאי הרישיון להפגנה, בסעיף כ"ב, נכתב: "כמגיש הבקשה קיימת לך אחריות על כל התנהגות אסורה או הפרת הסדר אשר תתקיים מתחילת ההפגנה ועד לסיום" (ראו נספח א' למכתב זה). בסיום ההפגנה, הודיע מור על סיומה (עדי כלל לא השתתפה בהפגנה מכיוון שהייתה חולה). כעבור יומיים, זומנו השניים לחקירה באזהרה, בשל עימותים שהתרחשו לאחר סיום ההפגנה ושלמארגנים לא היה כל קשר אליהם. בתום החקירה השוטרים הודיעו לשניים כי ישנה כוונה להגיש נגדם כתבי אישום. הם שוחררו בערבות עצמית והוצאו נגדם צווי הרחקה ל-15 יום מהאזור שבין "הבימה" לרח' קפלן, בה התקיימה ההפגנה האחרונה ועתידות גם להתקיים ההפגנות הבאות.

2. אלון ויסר, סטודנט מבאר שבע, ביקש לארגן הפגנה בעיר בנושא מתווה הגז. על אף שלא נדרש רישיון להפגנה שארגן על פי החוק, ומתוך רצון לקיימה בתיאום מלא עם המשטרה, הגיש אלון למשטרה בקשה לאישור ההפגנה. באישור המשטרתי נכלל סעיף בו נכתב, בין היתר, כי "ברור וגלוי למבקשים/מארגנים.. כי כל חריגה מהתנאים שהציבה המשטרה מהווה הפרת הוראה חוקית ועלולה להוביל להפסקת פעילות המחאה במקום ואף לנקיטת הליכים פליליים" (ר' נספח ב' למכתב זה).

3. ההפגנה, שהתקיימה במוצ"ש האחרון ה-7.11.15, התנהלה בסדר מופתי ועל פי ההיתר המשטירתי שניתן, והשתתפו בה 400 איש ואישה. לבסוף הודיעו המארגנים בפני המשתתפים על סיומה. בשלב זה עזב אלון את המקום וחזר אל ביתו. במקום נותרו מפגינים ספורים שמיאנו להתפזר. מאוחר יותר פרצו עימותים ביניהם לבין השוטרים שנכחו במקום. יומיים לאחר ההפגנה זומן אלון לחקירה באזהרה במשטרת באר שבע, בחשד לשיבוש הליכי משפט, תקיפת שוטר, והשתתפות בהתקהלות לא חוקית. החקירה נמשכה כ-3 שעות, במהלכה אלון ביקש להיוועץ עם עו"ד ובקשתו סורבה. החוקרים נזפו באלון על חריגות לכאורה מתנאי רישיון ההפגנה המקורי, כינו אותו חסר אחריות, והודיעו לו כי לא יאפשרו לו להגיש בקשות נוספות לקיום הפגנות. בתום החקירה קיבל אלון צו הרחקה מעירו באר שבע למשך 15 יום משום שכן הוא כביכול "מהווה סכנה לשלום הציבור והמדינה", והובהר לו כי המשטרה שוקלת הגשם כתב אישום בעניינו. הצו בוטל בעקבות לחץ ציבורי, והמשטרה הודיעה שמדובר בטעות אנוש של הקצין שהוציא אותו.
4. סתיו גרץ מחדרה, ניגש ב-10.11.2015 להגיש בקשה לקיום הפגנה נגד מתווה הגז בעיר שצפויה להיערך ב-14.11.2015, בהשתתפות משוערת של כמאה איש. תחנת המשטרה בחדרה הציבה בפני סתיו דרישה להצבת 30 סדרנים מטעם מארגני ההפגנה. בנוסף דרש הקצין שאזור ההפגנה יגודר. בעקבות התערבות האגודה לזכויות האזרח ואנשי תקשורת, שינתה המשטרה את דעתה והסתפקה דרישה של חמישה סדרנים בלבד, וכן חזרה בה לחלוטין מהדרישה לגדר את אזור ההפגנה.
5. המשטרה היא הגוף האחראי לשמירה על הסדר הציבורי בהפגנות ואל לה לגלגל את תפקידיה לפתחם של מארגניה. למארגני ההפגנה אין כל יכולת מעשית לערוב להתנהגותם של משתתפיה, ועצם הטלת האחריות עליהם יוצרת הרתעה חמורה כלפי מי שמבקשים לארגן הפגנות, בניגוד מובהק לחופש הביטוי והמחאה, שבא לעודד מעורבות ציבורית והשתתפות דמוקרטית.
6. בפרשת **מטה הרוב** קבע בג"ץ כי "שמירת הסדר באירועים ציבוריים אשר יש בהם מימוש זכויות חוקתיות כגון הפגנות, נופלת ל"גרעין הקשה" שבמסגרת תפקידיה של המשטרה וכי "אין היא רשאית להטיל את האחריות על אבטחת הפגנות ושמירה על הסדר הציבורי במהלכן, כולה או בחלקה, על שכמם של המבקשים לממש את זכותם להפגין" (בג"ץ 2557/05 **מטה הרוב נ' משטרת ישראל**, פסקאות 15-16 לפסק דינו של הנשיא (בדימי) ברק (מיום 12.12.06); ר' גם בג"ץ 4846/08 **עמותת עם כלביא נ' מפקד מחוז ירושלים**, פסקה ח(3) לפסק דינו של השופט רובינשטיין (מיום 1.6.08); בג"ץ 5009/97 **חברת מולטימדיה בע"מ נ' משטרת ישראל**, פ"ד נב(3) 679, 693 (1998)).
7. לפיכך, הטלת אחריות פלילית על מגישי הבקשה על כל התנהגות אסורה או הפרת הסדר אשר עלולה להתקיים על ידי מי מהמפגינים אינה חוקית. כך גם המצב לגבי דרישות נוספות, כגון הצבת 30 סדרנים להפגנה בסדר גודל של 100 איש וגידור מקום ההפגנה. בנסיבות אלה, המדובר בדרישות בלתי סבירות ובלתי מידתיות. לאור חזרתה של המשטרה מן הדרישה זמן קצר לאחר התערבות האגודה ולאחר שהנושא נחשף בתקשורת, עולה החשש כי כל מטרתה של הדרישה הייתה מלכתחילה להערים קשיים בפני מארגני ההפגנה ולהרתיעם ממימוש זכותם להפגין.
8. למרבה הצער, האפקט המצנן שגורמת מדיניות המשטרה הפסולה כבר נותן אותותיו בשטח. במקרים מסוימים, התנהלות המשטרה גורמת לדיכוי הפגנות מתוכננות. כך, למשל, איתי שפירא, סטודנט במכללת תל חי המתגורר קריית שמונה, פנה למשטרת ישראל ביום ראשון ה-8.11.2015, בבקשה לקבל רישיון להפגנה במוצאי שבת ה-14.11.2015. כשפנה לבקש רישיון הבהיר לו השוטר בתחנה כי בכל מקרה של הפרת סדר במהלך ההפגנה המתוכננת הוא יישא באחריות הפלילית למעשים, וטען בפניו כי

כך עולה מהוראות החוק. לשמע הדברים חשש איתי לחתום על תנאי הרישיון וכתוצאה מכך בוטלה ההפגנה.

9. במקרים אחרים, חותמים המארגנים בלית ברירה על רשימות תנאים לקיום רישיון, בהן נכתב כי הם צפויים לעמוד בפני הליכים פליליים במידה שההפגנה תצא משליטה, בעוד שאין להם כל אפשרות מעשית לעשות דבר בעניין. כך, למשל, הוגשה אתמול בקשה לקבלת רישיון להפגנה בחיפה שתתקיים ביום 14.11.15. ברשימת התנאים שהציבה המשטרה בפני מארגני ההפגנה מופיע איסור על חסימת כבישים, צמתים וכולה, ובהמשך נכתב כי "אי עמידה בתנאי מהתנאים המופיעים מעלה מהווה עברה פלילית, ולכן עלול להביא לנקיטת הליך פלילי כנגד מגיש הבקשה" (ר' נספח ג למכתב זה). אל האגודה הגיעו מקרים נוספים שאירעו בירושלים ובראש פינה, בהם הזהירה המשטרה בעל פה מארגני הפגנות כי יישאו באחריות הפלילית להתנהגות המפגינים.
10. קיים חשש שכתוצאה מהתנהלות המשטרה, יתרחשו מקרים בהם מארגני הפגנות יחליטו לקיימן מבלי להגיש בקשות לרישיון ההפגנה, על מנת להימנע מהתחייבות באחריות פלילית, מצב שחוטא לעצם התכלית שבהגשת בקשה לרישיון, דהיינו שמירה על הסדר הציבורי ושלומו הציבור. גם במקרים אלה נאלצים המארגנים להתמודד עם החשש כי יישאו באחריות הפלילית על אירועים שייצאו משליטה במהלך ההפגנה.
11. תפקידה של משטרת ישראל הוא להגן על חירות ההפגנה ולאפשר למעוניינים בכך לממשה, ולא להיפך. אנו רואים בחומרה רבה את הקלות הבלתי נסבלת שבה נעשה שימוש בלתי חוקי ושרירותי בסמכויות שלטוניות, המוענקות למשטרה, שימוש אשר משמעו פגיעה קשה בחופש הביטוי וההפגנה שהמשטרה אמונה על שמירתם.
12. כאמור לעיל, בימים הקרובים צפויות להתקיים הפגנות נוספות ברחבי הארץ בנושא מתווה הגז. לפיכך, נבקש להנחות באופן מידי את כל תחנות המשטרה ברחבי הארץ, להימנע להציב דרישות בלתי חוקיות בפני מארגני הפגנות, לרבות הטלת אחריות פלילית על התנהגותם של המשתתפים בהפגנה, ולהימנע מלעשות שימוש לרעה בסמכויות המשטרה, כגון חקירה באזהרה והגשת כתבי אישום כלפי מארגני הפגנות, במקרים שבהם התפתחו הפרות סדר במהלך ההפגנות שלא ביוזמתם ומבלי שיכלו לעשות דבר על מנת לשלוט בנעשה.
13. ככל שבכוונת המשטרה להמשיך ולהציב תנאי זה בפני מארגני הפגנות, נבקש לדעת בדחיפות מהו המקור החוקי להצבת הדרישה.
14. נדגיש כי מכתב זה עניינו בהפגנות נגד מתווה הגז אך הוא נכון לכל הפגנה, של כל גורם, ללא קשר לתוכן המחאה.
15. לתשובתך בהקדם נודה.

בכבוד רב ובברכה,

שרונה אליהו חי, עו"ד

העתקים:

מר יהודה וישנטיין, היועץ המשפטי לממשלה
תנ"צ שאול גורדון, היועץ המשפטי, משטרת ישראל